

Frogner svømmeklubb

Høringssvar Planstrategi og planprogram

Uttalelser merkes «Høring planstrategi og planprogram» og sendes innen 26.08.2016 til: postmottak@byr.oslo.kommune.no.

Sammendrag og anbefalinger

- Det er stort press på byens større tomter. Det bør snarest startes samlet utredning av de større svømmeanleggene som er spesifisert i bademeldingen (inkludert Frognerbadet), slik at kapasitet og tilbud kan dimensjoneres ut fra en samlet plan, og nødvendige tomtearealer sikres.
- Man bør betrakte et godt og rimelig tilbud av svømmeanlegg og andre anlegg for fysisk/sosial aktivitet som kostnadseffektive tiltak for folkehelse og integrering, og som tiltak mot fattigdom.
- Skolen er en av de viktigste institusjoner i dagens samfunn, og de enkelte skolene er også oftest gunstig plassert i forhold til bebyggelse og kollektivtrafikk. Det vil være gunstig å sikte mot at alle større skoler bør ha svømme/fleridrettsanlegg tilpasset skolens kapasitetsbehov (for svømmeundervisning, turn/dans/klatring/selvforsvar og ballspill gitt en time fysisk aktivitet per dag). Så langt det ikke er i konflikt med skolens pedagogiske behov, bør skoleanleggene tilrettelegges for at idrettsklubber og frivillige organisasjoner skal kunne bruke dem morgen og kveld, utenfor skoletiden.
- For å sikre driftsøkonomi, optimalisere og redusere arealbruk og byggekostnader bør skoler og svømme/fleridrettsanlegg samlokaliseres, bygges i flere plan og også utnytte takflater og vegger.

Kommunale tilbud som viktigste tiltak for å motvirke fattigdom:

Forskjell på rik og fattig blir ikke så synlig, når offentlige bad er lett tilgjengelig, rimelige, og gir et bedre tilbud enn de private bassengene, når offentlige skoler/høyskoler/universiteter har fasiliteter og læringsmiljøer som er like gode som private skoler kan tilby, når det er godt tilbud av små leiligheter (etableringsleiligheter på 12-30kvm), mindre familieleiligheter og felles bomiljøer av god kvalitet, og når offentlige tilbud eller også er gode og dekkende.

Når 40% av barna i enkelte av bydelene regnes som fattige, og det i rike bydeler kan være 15-25% av barna som regnes som fattige, så er ikke lenger fattigdom et unntak, men mer i ferd med å bli normen. Byen må dermed struktureres med tanke på å minimalisere de negative effektene av relativ fattigdom.

Det er ingen skam å være fattig. Det kan være et adelsmerke, og ofte gi grobunn for skaperkraft, entreprenør ånd, vitalitet og utholdenhet som vi trenger i dagens samfunn. Men vi må aktivt motvirke at fattigdom skaper et samfunn der mennesker ikke har samme mulighet til å lykkes, utvikle og utfolde seg.

(Begrenset) relativ fattigdom kan også være nødvendig for å gi en nødvendig samfunnsøkonomisk effektivitet. Et samfunn der alle husstander har stor enebolig med svømmebasseng, hytte på sjøen, hytte på fjellet, seilbåt, 2 biler og motorsykkel, er kanskje enkeltes drøm, men bør forbeholdes til de som har fritid nok til å bruke tingene og penger nok til profesjonelt vedlikehold, og det er sannsynlig at et samfunn der noen venner har seilbåt, andre venner hytte, noen et stort hus, og der man inviterer med venner og kjente til å bruke disse ressursene, vil gi bedre sosiale nettverk, og mindre ressurser brukt på rent vedlikehold.

Behov for å se 30 år frem i tid, og sette av plass for de store anleggene:

Det pågår en stadig fortetning av byen. Man kan derfor ikke utsette utredning av områdebadene og andre større anlegg til budsjettmidler til bygging er tilgjengelig. Man må allerede nå utrede så mye at man vet hvor anleggene skal lokaliserer, og hvilke tilbud og kapasitetskrav de må dekke.

Som del av dette kommer også inn en avklaring av hva kommunen skal dekke, og hva som faller utenfor kommunens ansvarsområde. Man kan tenke seg at svømmeanlegg er kommunens ansvar, mens badeland faller utenfor og bør overlates til private kommersielle aktører. Kommunens ansvar må primært være infrastruktur, helse, utdanning og utvikling av mennesket som bidragsyttere til samfunnet.

Det er dermed også usikkert i hvor stor grad kommunen bør prioritere store publikumsanlegg. Dette bør kanskje også overlates andre aktører, mens kommunale anlegg bør begrense seg til å gi tribune plass for foreldre og besteforeldre til de som er på banen / i bassenget, og til utøverne som venter på tur.

Men noen større anlegg må vi ha, for å få nok kapasitet, slik at brukerne av anleggene har noe å vokse inn i, og slik at byen har noe som kan brukes som konkurransearenaer for bl.a. Norgesmesterskap og Nordiske mesterskap. Det er også en del anlegg som friidrettsanlegg, skøytestadioner, fotballbaner og publikumssvømmeanlegg som naturlig krever plass for å kunne gi et tilstrekkelig godt tilbud, og disse bør det så raskt som mulig allokere plass til, basert på forventede behov de neste 30-50 år.

Som tidligere anleggsansvarlig i Oslo svømmekrets har sagt det: *«Andre idretter ønsker anlegg som på en god dag har 16-22 på banen og 2.000 på tribunen. Gi oss et 50 m svømmeanlegg og vi har 2.000 i bassenget, og 16-22 på tribunen!»* Det er ikke tomme ord, for største dokumenterte besøkstall for Frognerbadet har vært over 10.000 i løpet av en dag, og på gode sommerdager, kan Frognerbadet ha opptil 6000 badende i løpet av dagen.

Vi viser også til Idrettskretsens årsberetning for 2014: *«Styret er godt fornøyd med bystyrets ønske om å bygge nye bad. Vi skulle likevel gjerne sett en fremdriftsplan for områdebadene, og ikke minst en målsetting for hva som er tilfredsstillende kapasitet i svømmeanleggene i Oslo. Vedtakene i bystyret er uansett et langt steg i riktig retning for bade- og svømmetilbudet i Oslo. Styret er også tilfreds med at satsingen på svømmeopplæring i skolen skal intensiveres med en dobling av antallet timer i den obligatoriske svømmeopplæringen»*

Arealeffektivitet og samfunnsøkonomisk effektivitet

«Utbyggingsmønsteret skal være arealeffektivt basert på prinsipper om flerkjernet utvikling og bevaring av overordnet grønnstruktur.» (ref utkast planstrategi side 16)

Man kan tenke seg idrettsanlegg i flere etasjer, og man kan tenke seg supermarkeder og idrettshaller (som ikke skal ha vindusflater) som kjerner i boligkomplekser med grønne friområder på takflatene av kjernen, og der de omkransende boligenhetene nyter godt av store vindusflater.

De største klimagassutslippene i Oslo kommer fra transport (63 prosent), og hovedkilden til lokal luftforurensing er veitrafikk med eksos og veistøv. Dermed bør flest mulig av de kommunale tilbudene som brukes daglig/ukentlig (skoler, svømme/idrettsanlegg, biblioteker, etc.) være tilgjengelig lokalt. Dette vil spare miljøet, spare reisetid og redusere arealene som er nødvendig for veier.

Behov for gode mulighetsstudier og kost/nytteanalyser:

Samlokalisering og sambruk med skoler er en svært aktuell strategi for å finne plass til idrettsanlegg, biblioteker, etc... men dette må relatere seg til nærområdenes og ikke toppidrettens behov.

Flerbrukshallidrettens medlemmer utgjør under 5% av idrettskretsens 330 tusen medlemskap, og ønske om mer fysisk aktivitet i skolen gjør at man trenger et bredere tilbud. Idrettskretsens innspill til skolebehovsplanen legger likevel opp til at investeringene frem til 2026 primært skal gå til flerbrukshaller dvs. «*idrettshall(er) med én eller flere håndballflater*». Idretter som svømming, klatring, turn, dans og kampidrett har samlet en medlemsmasse mer enn dobbelt så stor som den samlede medlemsmassen til flerbrukshall-ballidrettene, og dette er arealeffektive idretter som med stor fordel kan integreres i skoler og andre større idrettsanlegg.

Vi ser dog at det i Frogner/Majorstua-området ikke er lett å samlokalisere dette med skolene, men vi ser også at den korte avstanden fra skolene i området og til Frognerbadet gjør at et helårs Frognerbad, sammen med andre tilbud i Frogner Idrettspark, vil kunne dekke behovet til skolene i nærområdet.

Vi håper at det snart kommer en utredning om Frognerbadet som helårsbad med vekt på gode behovs/mulighetsstudier og kost/nytteanalyser som utdyper dette nærmere.

Det er sterk etterspørsel etter boliger i Oslo, og mange unge kommer ikke inn i boligmarkedet. Dette gjør at man må sette fart i bygging av mindre boliger, utspedd med arealeffektive familieboliger, for å gi sunne bomiljøer. Men dette legger også press på arealer som kan brukes til offentlige formål, samtidig som mindre boenheter skaper ytterligere behov for møteplasser og sosiale rom utenfor boligen.

Samtidig kan ikke byens befolkning vokse i uendelighet innenfor dagens grenser. Det må være et utstrakt samarbeid med resten av østlandsregionen for å planlegge og videreutvikle bærekraftige byer/knutepunkter langs de ventede traseene for ny høyhastighetsbane, som kan ta hovedtyngden av veksten, slik at marka og grøntområdene kan bevares. Heller enn ubegrenset befolkningsvekst innenfor bygrensene, så må man sikre livskvaliteten, grøntområdene og de kommunale tilbud til befolkningen.

Skolens rolle som kjerne i lokalsamfunnene:

Tidligere var skole, kirke og markeds plass kjernen i alle lokalsamfunn, og vi ser at i mange europeiske storbyer, så er dette fremdeles strukturen i hver bydel. Men kirken har mistet sin samlende rolle som kulturbygger, og markeds plassen skaper kun i liten grad etikk, empati og samfunnsånd. Konge og statsminister er også til en viss grad kommet ned fra pidestallen. Visuelle media er i tillegg i mye mindre grad et talerør for myndighetenes virkelighetsoppfatning kombinert med en rasjonell kritikk av denne.

Idrett som kanskje var en samlende faktor da ski og fotball var eneste tilbud, er i dagens konglomerat av idrettsgrener mer en splittende enn en samlende faktor for felles kultur og verdier. Og dagens profesjonaliserte idrett med doping og millionlønninger fremmer også en jeg-fokusering som kan være uheldig.

Skolene får dermed en stadig viktigere rolle som kjerne i lokalmiljøene, som leverandør av felles verdier og virkelighetsoppfatninger, og som kulturbygger og integrator mellom ulike subkulturer og religioner.

Dette bør gjenspeiles i byplanleggingen, og skape fundament for samspill mellom skolenes bygningsmasse og fellesinstitusjonene som skal dekke større områder eller regioner av byen.

Så langt mulig bør byens struktur legge opp til minimering av behovet for å kjøre barn til og fra skole og kveldsaktiviteter. Først når barna er «selvgående», er det naturlig å la dem oppsøke «videregående» daglige eller ukentlige tilbud utenfor nærmiljøet.

Man kan derfor tenke seg at man bør legge til grunn følgende prinsipper:
(Som sikkert til dels allerede er nedfelt i regelverket, men som klarere bør komme til uttrykk i strategien)

Prinsipper:

Småbarnsfamilier

Alle småbarn skal ha lekeplasser i bomiljøet, og barnehager og parker innenfor passende gang- eller sykkel-avstand. Lekeplassene bør utformes som møteplasser for småbarnsforeldre og eldre.

Barnehager bør samlokaliseres med parker og naturområder, slik at barnehagene kan utnytte disse fellesressursene til lek og fysisk aktivitet.

Tilrettelegging for fysisk aktivitet skal bevisst brukes for å utvikle koordinasjon, balanse, styrke og hurtighet.

Skolebarn

Alle skolebarn skal ha skoler innenfor passende gang- eller sykkel-avstand, med trygg adkomst så de ikke skal behøve følges av voksne, og skolene skal utformes med tanke på utvikling av hele mennesket, mentalt og fysisk. Det bør være grøntområder og friområder rundt skolene, og skolene bør ha rom til å kunne utvikle seg i tråd fremtidige behov. Gitt stadig fortetning av byen, må derfor arealer avsettes utover dagens behov.

Skolene er det første kontaktpunkt med samfunnet, og bør utformes som et læringsmiljøer som lokalsamfunnet kan se på med stolthet, og som skal skape positive relasjoner mellom individ og samfunn, og vilje til å bidra positivt til samfunnet.

Skolene utgjør en betraktelig investering for samfunnet, og bygningsmassen bør tilrettelegges for å kunne brukes hele døgnet.

- Skole på dagen
- Voksenopplæring, idrett og frivillig aktivitet morgen og kveld kvelden
- Overnatting for besøkende musikkorkestre, kor og idrettslag (og eventuelt også byens hjemløse)

Biblioteker og rekrutterings/breddeanlegg for kultur og idrett bør samlokaliseres med skolene, slik at disse ressursene kan brukes av skolene i skoletiden, og være et sted barna kan være etter skoletid. Bibliotekene bør være sosiale møtesteder store deler av døgnet, og kan plasseres inn i skolenes og idrettsanleggenes vrangleområder, med automatiserte selvbetjente systemer for utlån.

Skoleidrettsanleggene bør tilrettelegge for fysisk aktivitet daglig, og være tilgjengelig for elevene i friminutter og fritid. Skoleidrettsanleggene må tilrettelegge for ulike typer fysisk aktivitet, og dagens «fleridrettshall»-konsept er derfor ikke tilstrekkelig som skoleidrettsanlegg. Det må bygges inn minst like mye kapasitet til svømming, dans, turn/gymnastikk, klatring og kampsport som til håndball og basket, og fysisk aktivitet må ses på som noe mer enn klassisk konkurranseidrett, for at flest mulig skal finne seg til rette og utvikle sunne vaner og rutiner.

Det skal tilrettelegges for at alle skoler skal kunne gjennomføre lovpålagt svømmeundervisning i sine nærrområder. Det er druknet 44 mennesker i Norge første halvår i år, og Oslo er en versting i drukningsstatistikkene. Foreløpig er det svært få elever som får nok mengdetrening til å oppnå skolens kompetansemål om å kunne «berge seg selv» (ref. Dagsavisen 2.7.16, side 9)

Tilrettelegging for fysisk aktivitet skal bevisst brukes for å motvirke belastningsskader, ryggproblemer og andre livsstilslidelser forårsaket av en stadig mer stillesittende livsstil blant unge. Kjernemuskulatur skal utvikles for å forebygge senere belastningsskader og osteoporosis. Kondisjon skal utvikles for å forebygge hjerte- og kar-sykdommer.

Elever ved videregående skoler, høyskoler og universiteter

Elever ved videregående skoler, høyskoler og universiteter har tilsvarende behov som yngre elever, men de er mer selvstendige, mer avhengig av sosiale møteplasser knyttet til aktivitetene, og mens mindre gymsaler og mindre basseng er tilstrekkelig for de yngre, så trenger elever ved videregående skoler, høyskoler og universiteter større flater i svømme/fleridrettsanleggene. Større anlegg er også viktig for å kunne gi høyere kvalitet på instruktørene.

Det er i flere studier vist klar sammenheng mellom trening og læringsevne/kapasitet, og idrett/dans har ofte vært brukt som et virkemiddel til også holde elevene unna miljøer med alkohol og andre rusmidler.

Ved universitetene og høyskolene bør det derfor fortsatt settes av arealer til svømme/fleridrettsanlegg i den grad dette er mulig.

Arbeidstakere

Det er viktig at det er et godt tilbud av svømmehaller og andre idrettstilbud som kan sikre en sunn arbeidsstokk. Det må legges opp til mosjonstilbud før og etter arbeidstid, eventuelt også ulike typer «lunsj-trening». Disse tilbudene må ligge nær kollektivknutepunkter eller nær der folk bor og arbeider. Skoleanleggene bør kunne være tilgjengelige før skoleelevene kommer, f.eks. for morgensvømmere.

Pensjonister, rentenister og andre med fri på dagtid

Det er viktig at det er et godt tilbud av svømmehaller, biblioteker og sosiale møteplasser, som kan sikre livskvalitet og fysisk og mental aktivitet. For mange av disse er det viktig at tilbudene er i nærmiljøene, grunnet manglende mobilitet (særlig kan dette være problem på holka vinterstid).

Flere studier viser også at fysisk aktivitet er viktig for mennesker med mentale eller fysiske lidelser.

Innovasjon

Dersom Norge i fremtiden skal overleve gjennom innovasjon, er skolene det viktigste utgangspunkt for å bygge opp under dette.

Integrasjon

Integrasjon er et ofte misforstått ord. Det er like viktig å integrere en arbeidsløs i fellesskapet som bidrar i samfunnet, som det er å integrere en person med manglende språkferdigheter (det være seg et barn eller en innvandrer) i vår språklige kultur. Integrasjon er ikke å presse mennesker inn i eksisterende konvensjoner, men å finne felles arenaer der man kan samhandle. Om cricket er en del av identiteten til en stor andel av Oslos befolkning, så kan det i like stor grad bli en del av identiteten til andre som

kanskje ikke fant seg til rette i fotballen. Integrasjon går begge veier, og skolene og lokalmiljøet bør være sosiale møteplasser der man kan lære av hverandre.

Kanskje bør man også heve blikket, og la byen bli noe mer enn «verdens vinteridrettshovedstad». Med dagens klimautfordringer blir det færre og færre dager med skiføre, og snart er kanskje utendørs svømming en helårsidrett også i Oslo.

Arealsikring

Det er allerede nevnt at man må sikre tilstrekkelig areal rundt skolene for fremtidig videreutvikling. Det er også viktig så raskt som mulig å sikre arealer til de større badene og idrettsanleggene, og da helst samlokalisert med parker og grøntområder for å kunne gi synergier. Gode eksempler her er samspillet mellom Tøyenbadets ute- og innebassenger og parken rundt, og forslagene om tilsvarende helårsbad på Frogner med ute- og innebassenger i samspill med Frognerparken.